

HORDALAND FYLKESKOMMUNE

KONTROLLUTVALET

i

HORDALAND FYLKESKOMMUNE

ÅRSMELDING 2016

Foto: Hogne Haktorson

Innhold

KONTROLLUTVALET	1
1. Om kontrollutvalet:.....	4
2. Fakta om verksemda i 2016.....	5
3. Måla til kontrollutvalet.....	5
4. Opplæring av kontrollutvalet og andre.....	5
5. Fylkeskommunen sin valde revisor - Deloitte AS.....	5
6. Revisjon av kontrollutvalet sine rekneskapar	6
7. Sekretariat for kontrollutvalet	6
8. Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT).....	6
9. Kontrollutvalet til Brussel	6
10. Den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen	7
11. Rekneskapsrevisjonen.....	7
12. Gjennomførte forvaltningsrevisjonar	8
13. Gjennomførte selskapskontrollar.....	16
14. Andre saker	21
OPPFØLGING AV TIDLEGARE GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONAR OG SELSKAPSKONTROLLAR	23
1. Forvaltningsrevisjon tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet	23
2. Forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skule.....	24
3. Forvaltningsrevisjon av internkontrollsystem og HMT.....	25
4. Forvaltningsrevisjon av prosjektstyring.....	26
5. Forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid	26
6. Forvaltningsrevisjon av drift og vedlikehald av fylkesveggar.....	27
7. Selskapskontroll av Fastlandssambandet Halsnøy AS.....	28
8. Selskapskontroll av Hardangerbrua AS	29
9. Vedtaksoppfølging av kunstnarbustad i Spania	30

1. Om kontrollutvalet:

Lovgrunnlag

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 25.09.1992 (kommuneloven) § 77, fastset at fylkestinget skal velje eit kontrollutval.

Kommunal- og regionaldepartementet fastsette 15.06.2004, med heimel kommunelova § 77 nr. 11, "Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner".

Kommunelova og denne forskrifta er viktig basis for kontrollutvalet si verksemd.

Oppgåver

Kontrollutvalet skal føra tilsyn og kontroll med den fylkeskommunale forvaltninga på vegne av fylkestinget og sjå til at fylkeskommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Hordaland fylkeskommune har konkurranseutsett revisjonsoppgåvene og det er for tida Deloitte AS som er den valde revisor.

Kontrollutvalet sitt tilsyn og kontroll vert gjort m.a. ved at:

- den valde revisor vert sett til å gjennomføre revisjon av årsrekneskapen
- den valde revisor vert sett til å gjennomføre forvaltningsrevisjon, selskapskontroll og andre revisjonsoppgåver på bestilling frå utvalet
- den valde revisor rapporterer resultatet av sitt arbeid til utvalet
- fylkestinget vert orientert om saker som det er viktig å få kunnskap om
- utvalet, gjennom den valde revisor sitt arbeid til ei kvar tid, vurderer om ein har ei forsvarleg revisjonsordning

Kontrollutvalet har eit eige sekretariat som skal yte kontrollutvalet den bistand som utvalet har trong for. Sekretariatet skal m.a. sjå til at dei saker som vert handsama i kontrollutvalet er forsvarlig utgreidd og gjer innstilling i saker til kontrollutvalet.

Sekretariat for kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune var også sekretariat for kontrollutvala i desse 15 kommunane i 2016: Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Voss, Kvam, Fusa, Stord, Bømlo, Fitjar, Tysnes, Kvinnherad, Øygarden, Sund og Samnanger.

For valperioden 2015 – 2019 er kontrollutvalet sett saman slik:

- Inge Reidar Kallevåg (H), leiar
- Kristian Helland (KRF), nestleiar
- Åse Gunn Husebø (Ap)
- Sara Berge Økland (FRP)
- Terje Kollbotn (R)

Inger Reidar Kallevåg (H), Åse Gunn Husebø (Ap) og Terje Kollbotn (R) har sete i fylkestinget.

2. Fakta om verksemda i 2016

- Kontrollutvalet hadde 8 ordinære møter
- Kontrollutvalet handsama 155 saker
- Møta vart haldne for opne dører
- Fylkesordføraren har møterett i kontrollutvalet
- Arbeidet i kontrollutvalet byggjer på saksframlegg med innstilling laga av sekretariatet. Saksframlegget baserer seg på rapportar, utgreiingar og anna skriftleg dokumentasjon som i hovudsak er motteke frå revisjonen. Vidare baserer utvalet seg på møtebøker, orienteringar frå administrasjonen og kontakt med tilsette, organisasjonar og publikum
- Kontrollutvalet har fått tilgang til all informasjon det vart bede om
- Kontrollutvalet var i perioden 19. – 21.9.2016 på studietur til Brussel saman med kontrollutvala i Rogaland fylkeskommune, Sogn og Fjordane fylkeskommune og Møre og Romsdal fylkeskommune

3. Måla til kontrollutvalet

- Å auke tillit og tryggleik for at fylkeskommunale oppgåver vert utført på best mogleg måte og at sakshandsaminga sikrar likebehandling og rettstryggleik
- Å auke kvalitet og effektivitet i dei interne rutinane
- Å optimalisere dei totale kontrollressursane i fylkeskommunen
- Å nytte dei fylkeskommunale midlane optimalt, med utgangspunkt i oppgåver, ressursbruk og oppnådde resultat
- Å sikre ein profesjonell og effektiv revisjon
- Å sikre uavhengigheta mellom kontrollutvalet og administrasjonen på den eine sida og kontrollutvalet og den valde revisjonen på den andre sida

4. Opplæring av kontrollutvalet og andre

I januar 2016 deltok kontrollutvalet på felles folkevaldopplæring på Solstrand Hotel og Bad. Denne samlinga vart gjennomført saman med fylkeskommunale kontrollutval i dei tre andre vestlandsfylka.

I løpet av 2016 vart det i regi av Deloitte AS arrangert kurs innan «Bestilling og oppfølging av forvaltningsrevisjonar», «Samfunnsansvar og antikorrupsjon», «Kurs for innkjøpsansvarlege i fylkeskommunen» og «Styrekompetanse». Kostnaden til desse kursa ligg inne som ein del av fastprisen i avtalen mellom Deloitte og fylkeskommunen.

Vidare deltok leiar i kontrollutvalet Inger Reidar Kallevåg og medlem Terje Kollbotn på Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) sin årlege kontrollutvalskonferanse.

5. Fylkeskommunen sin valde revisor - Deloitte AS

Fylkestinget vedtok i juninget 2012 å velje Deloitte AS som ekstern revisor for Hordaland fylkeskommune frå 1. juli 2012 til og med 30. juni 2016, med opsjon for HFK til å kunne forlengje avtalen med 2 år. Etter innstilling frå kontrollutvalet vart det nytta eit års opsjon slik at avtalen no gjeld til 30.6.2017. Prosess med ny konkurranseutsetting av revisjonstenestene vart sett i gang hausten 2016 med mål om å få på plass ny avtale frå 1.7.2017.

Ansvarlig revisor har til no vore partner Helge Roald Johnsen og han har levert eigenvurdering vedrørende at Deloitte er uavhengig i høve Hordaland fylkeskommune. I tillegg til dette har Deloitte orientert kontrollutvalet om vurderingar av eigen uavhengighet som dei har gjort fleire gonger i løpet av

året. I løpet av 2016 valde Deloitte å bytte ut ansvarleg partner for revisjonsoppdraget slik at Bjarne Ryland vart ny ansvarleg partner frå 1.7.2016. Eigenvurdering vedrørande at han er uavhengig i høve Hordaland fylkeskommune vart handsama hausten 2016.

6. Revisjon av kontrollutvalet sine rekneskapar

Kontrollutvalet har bede fylkesrevisoren i Møre og Romsdal om å revidere kontrollutvalet og sekretariat for kontrollutvalet sine eigne rekneskapar. Dette vart gjort av omsyn til å ivareta kontrollutvalet si uavhengighet.

7. Sekretariat for kontrollutvalet

Sekretariatet har løyve til å selje tenester til andre kommunar i fylket. Dette har resultert i at sekretariatet pr. 31.12.2016 hadde 15 kommunar som kjøper sekretariatstenester. Ein ny kommune har bede om tilbod på å få levert sekretariatstenester og det vert truleg avgjort i februar 2017 om det skal inngåast avtale.

Sekretariatet disponerer pr. 31.12.15 i alt 5 tilsette med til saman 4,8 årsverk.

8. Forum for Kontroll og Tilsyn (FKT)

FKT er ein interesseorganisasjon for kontrollutvala i Noreg og deira sekretariat. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune og sekretariatet er begge medlemmer i FKT.

FKT hadde sin årlege fagkonferanse og årsmøte på Gardermone i tidsrommet 7. – 8.06.2016. Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune hadde denne gongen ingen deltakar på konferansen.

Konferansen inneheld desse hovudtemaa: «Åpning av KMD», «Overordnet om kontrollutvalgets rolle og oppgaver – herunder om lederrollen og om hvordan heve status og synliggjøre kontrollutvalget», «Offentlige anskaffelser – Hva bør kontrollutvalget være oppmerksom på», «Korrupsjon», «Samspill og dialog – politisk ledelse, administrativ ledelse og kontrollutvalg», «Åpenhet, innsyn, offentlighet og åpne/lukkede dører – juridiske utfordringer for kontrollutvalget» og «Mennesket er det viktigste verktøyet. Hvordan tolke og takle hverandre i en utfordrende arbeidsdag».

9. Kontrollutvalet til Brussel

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune gjennomførte i tida 19. – 21.9.2016 studietur til Brussel. Turen vart gjennomført i samarbeid med kontrollutvala i Rogaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal fylkeskommunar.

Programmet i Brussel inneheld besøk på Vest-Norges Brusselkontor (VNK) og Stavangerregionens Europakontor(SEK). Dei hadde invitert førelesarar for å informere om: KS sitt arbeid i Brussel, NHO i Brussel – aktuelle saker, Europakommisjonen, antikorrupsjonsbyrået OLAF, Migrasjon- og flyktnings situasjonen i Europa, EUs energipolitikk og det norske grønne skiftet, Energi og det grønne skiftet – hvordan arbeider VNB og SEK, Arbeidet i Europaparlamentet og sesøk i parlamentet, Presentasjon av EFTA-domstolen og ESA sine oppgaver og virkemåte - regelverket for statsstøtte.

10. Den økonomiske situasjonen i fylkeskommunen

Av rekneskapen for 2015 går det fram at netto driftsrekneskap er positivt med kr. 171,9 mill dvs. netto resultatgrad på 2,07 % (Sett opp mot sum driftsinntekter). Gjennomsnitt for alle fylkeskommunane i Noreg (utanom Oslo) ligg ifølgje opplysningar frå SSB på netto resultatgrad på 4,3 % i 2015. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) tilrår at ein over tid bør ha netto resultatgrad på 3 prosent fram til 2014 for å ha ei forsvarleg økonomisk drift. Frå 2014 er dette talet oppjustert til 4,0 %.

For Hordaland fylkeskommune har netto resultatgrad vore slik dei siste 5 åra: 2011 (+ 3,52 %), 2012 (+ 3,31 %), 2013 (+ 6,62 %), 2014 (+ 0,66 %) og 2015 (+ 2,07 %). Som vi ser av desse tala har fylkeskommunen eit resultat som i 2015 er monaleg lågare enn både tilrådinga frå TBU og snittet i fylkeskommunane.

Kontrollutvalet oppsummerte slik i sin uttale til årsrekneskapen:

- *Kontrollutvalet oppmoder fylkeskommunen om å prioritere å sette fokus på forbetningsområda som kjem fram i revisjonsrapport 2015, frå Deloitte*
- *Kontrollutvalet er uroa over at Hordaland fylkeskommune si lånegjeld (101,6 % iff. driftsinntektene) ligg monaleg over Riksrevisjonen si tilråding om å ligga under 75 %, samstundes som driftsresultat for 2015 er relativt lågt og disposisjonsfondet også er lågt.*

Fylkesrådmannen gjorde i møte 08.9.16 og 14.12.16 greie for kva som er/vil verta gjort i høve forbetningsområda som kjem fram av revisjonsrapport nr. 15 frå Deloitte, som gjeld rekneskapsåret 2015. Kontrollutvalet tok informasjonen til orientering.

11. Rekneskapsrevisjonen

Deloitte orienterte kontrollutvalet gjennom heile året om status når det gjeld rekneskapsrevisjonen. Deloitte sin plan for rekneskapsrevisjon vart presentert for utvalet hausten 2016. Også i 2016 har Deloitte hatt fokus på dei utfordringar som ligg i revisjon av fylkesvegane og samarbeidet med Riksrevisjonen i høve dette. Det har også i år vore fokus på utfordringar i høve Statens vegvesen når det gjeld rutinar rundt momskompensasjon.

Dei presenterte den gjennomførte interimrevisjonen for 2016 for kontrollutvalet i siste møte i 2016. Deloitte har i samband med interimrevisjonen gjort særskilde vurderingar av rutinar innan delar av intern kontrollen i fylkeskommunen.

På bakgrunn av interimrevisjonsrapporten gjorde kontrollutvalet slikt vedtak:

«Kontrollutvalet tar interimrevisjonsrapport 2016 frå Deloitte til orientering.»

12. Gjennomførte forvaltningsrevisjoner

Forskrift om kontrollutvalg § 9. Forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal påse at kommunens eller fylkeskommunens virksomhet årlig blir gjenstand for forvaltningsrevisjon i samsvar med bestemmelsene i dette kapittel.

Forvaltningsrevisjon kan utføres av andre enn den som er ansvarlig for revisjon av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap eller et kommunalt eller fylkeskommunalt foretaks årsregnskap.”

Kontrollutvalet vurderer m.a. kvaliteten i sakshandsaminga og om vedtak og premisser er tilstrekkeleg klårt utforma til at vedtaka kan effektuerast. I punkta nedanfor kjem kort omtale av dei forvaltningsrevisjonane som kontrollutvalet har handsama i 2016.

12.1. Analyse og plan for forvaltningsrevisjon

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 10 Plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon lyd slik:

”Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden.

Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for forvaltningsrevisjon på de ulike sektor og virksomheter.”

Deloitte har i 2016, på bestilling frå kontrollutvalet, leia arbeidet med analyse og plan for forvaltningsrevisjon i Hordaland fylkeskommune. I analysearbeidet vart både administrativ og politisk leing involvert. Vidare vart kontrollutvalet i sterk grad involvert, m.a. i 2 prosessmøte, som til slutt enda opp i at utvalet laga innstilling til fylkestinget på plan for forvaltningsrevisjon for 2016 – 2020. Planen vart vedteken i tråd med innstillinga i fylkestinget 04.10.2016.

12.2. Forvaltningsrevisjon av NDLA 1

Kontrollutvalet bestilte i mars 2015 forvaltningsrevisjon av NDLA. Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 8.3.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av NDLA ber fylkestinget fylkesrådmannen og styret i NDLA syta for å:

- 1. Utarbeide ei oversikt over alle innkjøpsavtalar NDLA har med leverandørar*
- 2. Utarbeide rutinar for oppfølging og kontroll av alle innkjøp NDLA gjennomfører, som inneheld:
 - a) Rutinar for kontroll av etterleving av regelverk for offentlege anskaffingar, og*
 - b) Rutinar for kontraktsoppfølging.**
- 3. Etablere eit system for avvikshandtering.*
- 4. Utarbeide ein kompetanseplan for innkjøpsaktivitet i NDLA.*
- 5. Utbetre internkontrollen i NDLA, gjennom å sørge for:
 - a) Systematisk kontroll av at innkjøpsprioriteringar og innkjøpsaktivitet samsvarar, og*
 - b) Sentralisert kontroll av om innkjøp er samstemt med føresegn i kontraktar og rammeavtalar.**
- 6. Søke balansert leverandøruavhengigheit i samsvar med innkjøpsstrategi.*
- 7. Gjennomføre risikovurdering og etablerer internkontroll knytt til ev. leverandøruavhengigheit.*
- 8. Utarbeide rutinar for kommunikasjon og rapportering mellom dagleg leing og styret i NDLA.*

9. Sikre at NDLA har ei fungerande styreform som sikrar kontroll og oppfølging av at organisasjonen blir drifta i samsvar med vedtekter.
10. Utarbeide rutinar for habilitet som er tilpassa innkjøpsaktiviteten i NDLA.
11. Sikre etterleving av innkjøpsstrategien sine etiske retningslinjer for NDLA.
12. Sikre at dokumentasjon blir arkivert i samsvar med gjeldande lovverk og arkivrutinar.
13. Utarbeide rutinar som sikrar at det ikkje føreligg personlege interesser som kan innebære interessekonfliktar i anskaffingsprosessar som vert gjennomført av NDLA.
14. Etablere tydelege kanalar og rutinar for intern varsling.
15. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.6.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

I samband med gjennomføring av denne forvaltningsrevisjonen viste det seg at arbeidet for revisor vart mykje meir krevjande og omfattande enn det som låg til grunn i den godkjende prosjektplanen. På bakgrunn av dette aksepterte kontrollutvalet ein monaleg auke i timetalet som revisor kunne nytte til revisjonen.

Denne forvaltningsrevisjonen er følgt opp ved 2 høve i 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding pr. 31.12.16 i møte i kontrollutvalet 13.2.17, vart det gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet har merka seg at NDLA har gjennomført tiltak i tråd med fylkestinget sitt vedtak for å betre rutinane innan dei fleste punkta i fylkestinget sitt vedtak når det gjeld forvaltningsrevisjon av NDLA - 1.
2. På bakgrunn av at det framleis er nokre punkt som ikkje er heilt ferdig gjennomført ber kontrollutvalet om ny status i høve punkta 8, 9, 11 og 12 i form av skriftleg tilbakemelding innan 01.09.2017.

12.3. Forvaltningsrevisjon av NDLA 2

På bakgrunn av det som kom fram i forvaltningsrevisjon av NDLA 1 gjorde kontrollutvalet slikt vedtak i møte 16.2.16:

1. Kontrollutvalet ønskjer å gå vidare inn i saka og ber Deloitte gjennomføre ein utvida forvaltningsrevisjon av NDLA.
2. Deloitte vert beden om å levera forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve i dette møte, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar og ressursbruk innan 1.3.16.
3. Leiar i kontrollutvalet, i samråd med sekretariatet, får fullmakt til å godkjenne prosjektplanen.

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet er å avdekke om NDLA sine innkjøp, samhandling med leverandører og arbeidsmiljø samsvarer med regelverk, interne rutiner og etiske retningslinjer.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. Er det etablert system, rutinar og kontrollar (økonomisk internkontroll) som førebyggjer og hindrar at korrupsjon og mislegheiter kan førekomme?
2. I kva grad er NDLA sine innkjøp frå leverandør av tekniske tenester i tilstrekkeleg grad dokumenterte og etterprøvbare, med behovsvurdering, spesifisert faktura med tilhøyrande bilag, fakturadokumentasjon frå underleverandør mm.?
3. I kva grad er innkjøp frå andre leverandører NDLA har hatt avtalar med tilstrekkeleg dokumenterte og etterprøvbare gjennom behovsvurdering, spesifisert faktura med tilhøyrande bilag, fakturadokumentasjon frå underleverandør mm.?

4. I kva grad har samhandling/interaksjon med leverandør av tekniske tenester og andre utvalde aktørar blitt handtert på ein profesjonell og forretningsetisk måte, og i samsvar med regelverk og ev. interne rutinar og retningslinjer?
5. Korleis og i kva grad har ekstern leverandør av tekniske tenester vore involvert i dagleg teknisk drift av NDLA?
 - a. I kva grad har NDLA inngått databehandlaravtale med ekstern leverandør av tekniske tenester i dei tilfella der dette har vore aktuelt?
 - b. I kva grad har NDLA sikra tilstrekkeleg vern av sensitiv informasjon knytt til innkjøp, leverandørinformasjon mv.?
6. I kva grad har NDLA sikra eit forsvarleg arbeidsmiljø?
 - a. I kva grad er det etablert system og rutinar for å legge forhold til rette for varsling?
 - b. I kva grad har NDLA sikra tilstrekkeleg tilrettelegging og handtering av melding/varsel om kritikkverdige forhold i organisasjonen?
 - c. I kva grad har det vore varsla om kritikkverdige forhold i organisasjonen?
 - d. I kva grad er ev. varsling i NDLA gjennomført på ein forsvarleg måte?
 - e. I kva grad har NDLA følgt opp og behandla tilsette som har meldt frå om kritikkverdige forhold i organisasjonen i samsvar med gjeldande regelverk?

Det har vist seg at forvaltningsrevisjon av NDLA 2 også vart mykje meir krevjande og omfattande enn det som låg til grunn i den godkjende prosjektplanen. Dette skuldast m.a. at det har vore krevjande for revisor å få tak i naudsynt dokumentasjon for å kunne gjennomføre revisjonen på ein forsvarleg måte. Levering av revisjonsrapporten er difor vorte mykje forseinka. Den opphavlege fristen var sett til 31.8.2016 medan ny frist no er sett til 17.4.2017. 9 andre fylkeskommunar er med på å delfinansiere arbeidet.

12.4. Forvaltningsrevisjon av regionale utviklingsmidlar

Kontrollutvalet bestilte i september 2015 forvaltningsrevisjon av regionale utviklingsmidlar. Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 14.6.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «Regionale utviklingsmidlar» ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Sikre at enkeltvedtak om fordeling av tilskot blir fatta i samsvar med gjeldande delegasjonar, og at eventuell vidaredelegering av vedtaksmynde blir formalisert.
2. Sikre at distrikts- og regionalpolitiske verkemidlar blir nytta i samsvar med forskrift og retningslinjer frå KMD, under dette at midlane ikkje blir nytta til drift av næringsverksemd eller organisasjonar.
3. Sikre at tilgjengeleg informasjon om tilskotsordningane inneheld informasjon om tildelingskriterium, saksgang og saksbehandling, samt at det blir gjennomført systematiske evalueringar av informasjonsformidling og kunngjering for å sikre at informasjonen når heile målgruppa.
4. Sikre at det blir etablert tydelege tildelingskriterium for alle etablerte tilskotsordningar.
5. Sikre at all kommunikasjon med søkjarar, som har betydning for saka, blir arkivert i samsvar med forskrift om offentleg arkiv § 3-18 første ledd, og fvl. § 11d.
6. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.10.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Handlingsplan i høve punkt 6 i vedtaket i fylkestinget vart handsama i møte 20.10.16 der kontrollutvalet gjorde slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon av regionale utviklingsmidlar i Hordaland fylkeskommune.
2. På bakgrunn av at det meste av forbetningsarbeidet skal vera ferdig innan utgangen av januar 2017, ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.1.2017.

12.5. Forvaltningsrevisjon av skuleskyssordninga

Kontrollutvalet bestilte i september 2015 forvaltningsrevisjon av skuleskyssordninga. Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 14.6.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon av skuleskyss ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Etablere eit forsvarleg system etter § 13-10 i opplæringslova for styring, oppfølging og kontroll av skuleskyss i Hordaland fylkeskommune. Eit slikt system bør mellom anna innehalde:
 - a) Tydeleg avklart ansvarsdeling mellom Skyss og samferdselsavdelinga, mellom Skyss og kommunar og mellom Skyss og operatørar som Skyss har kontrakt med.
 - b) Tydeleg avklarte arbeidsoppgåver og ansvarsdeling for arbeidet med skuleskyss internt i Skyss.
 - c) Oppdaterte prosedyrar, retningslinjer og rutinar for arbeidet med skuleskyss som blir revidert jamleg.
 - d) System for registrering og handsaming av klager.
2. Etablere system og rutinar for samhandling med kommunane i samsvar med krav i regelverk og interne skildringar.
3. Gjennomføre jamlege økonomiske analysar som kan leggast til grunn for ei realistisk budsjettering av forvaltninga av skuleskyss.
4. Gjennomføre tiltak for å sikre eit tilstrekkeleg kostnadseffektivt skysstilbod, under dette
 - a) Betre heilskapleg planlegging av skysstilboda
 - b) Betre oppfølging av operatørar
5. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.9.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Handlingsplan i høve punkt 5 i vedtaket i fylkestinget vart handsama i møte 20.10.16 der kontrollutvalet gjorde slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon av skuleskyss i Hordaland fylkeskommune.
2. På bakgrunn av at det er relativt lenge til det meste av forbetningsarbeidet skal vera ferdig - oktober 2017 - ber kontrollutvalet om ny førebels status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 28.2.2017.

12.6. Forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vgs 1

Kontrollutvalet bestilte i februar 2016 forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland. Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 14.6.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular i Hordaland» ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for:

1. At pågåande ulovlege innkjøp ved skulane som er påpeikt i rapporten vert avslutta og gjennomført med konkurranse i samsvar med krava i regelverket. I dette ligg det også:
 - a) At det snarast vert etablert kontrollrutinar ved skulane for å avdekke og følgje opp eventuelle brot på rutinar og regelverk i innkjøpsarbeidet
 - b) Å utarbeide prosedyre for innhenting av tilbod frå fleire leverandørar, slik det er lagt opp til i retningslinjene, som einingane kan støtte seg på i gjennomføring av mindre innkjøp
2. Å utarbeide retningslinjer for dokumentasjon og kontroll av kontantsal, og sørge for at kontantsal blir handtert i samsvar med krav i bokføringsforskrifta

3. Å utarbeide:
 - a) Oversikter over varelager og rutinar for vareteljing
 - b) Oversikter over maskiner og utstyr
 - c) Eit formalisert system for utlån og utleige av maskiner og utstyr
 - d) Oppdaterte retningslinjer knytt til utlån, utleige og avhending, og sikre at skulane vert gjort kjende med retningslinjene
4. Å vurdere å innføre retningslinjer knytt til kven som kan kjøpe inn varer ved skulane som omfattar:
 - a) Kven som har høve til å kjøpe inn varer og tenester til skulen, kva typar varer/tenester og beløpsgrenser
 - b) Krav til kva opplæring dei som har ansvar for innkjøp skal ha
5. Å vurdere å setja minimumskrav til opplæring for alle som har fullmakt til å gjennomføre anskaffingar, og vurderer om innkjøpsseksjonen i så fall bør få ansvar for å følgja opp minimumskrava til opplæring i fylkeskommunen
6. Å vurdere om det er mogleg å finna betre metodar for å innhenta meir pålitelege data for måtalet «andel kjøp innanfor avtale»»
7. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.2.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

12.7. Forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vgs 2

På bakgrunn av det som kom fram i forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skula 1 gjorde kontrollutvalet slikt vedtak i møte 17.11.16:

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon innan «Innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2».
2. Deloitte vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet har gjeve, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar og ressursbruk.
3. Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 5.12.2016 og skal godkjennast i neste møte i kontrollutvalet.

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å kartlegge omfanget av forretningsdrift i dei vidaregåande skulane i Hordaland, undersøke om forretningsdrifta er innanfor regelverket og om fylkeskommunen har tilfredsstillande system og rutinar for forretningsdrift ved skulane.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. **Kva er omfanget av dei vidaregåande skulane i Hordaland si forretningsdrift?**
 - a) Kor mange skular har forretningsdrift?
 - b) Kva varar og tenester blir omsett ved skulane?
 - c) Kor mykje omsette skulane for i rekneskapsåret 2015?
 - d) Korleis er forretningsdrifta organisert ved skulane?
2. **I kva grad er forretningsdrifta ved vidaregåande skular i samsvar med regelverk, nasjonale føringar og Fylkeskommunen sine retningslinjer?**
 - a) I kva grad er forretningsdrifta ved skulane føremålstenleg organisert med tanke på å sikre betryggande kontroll?
 - b) I kva grad er det etablert tilstrekkeleg med sentrale og lokale system og rutinar for forretningsdrifta ved dei vidaregåande skulane?
 - i. Er det etablert retningslinjer og rutinar for forretningsdrift ved skulane?
 - ii. Er det etablert tiltak for å sikre økonomisk internkontroll slik som rutinar for budsjettering, ordremottak, dokumentasjon, fakturering, bokføring, avgiftsplikt m.v?

- iii. Er det etablert rutinar for handtering av overskot/underskot av forretningsdrifta?
- iv. Har skulane etablert eit rekneskapsmessig skille mellom skuledrift og forretningsdrift? Er det etablert retningslinjer for å hindre kryss-subsidiering?
- v. Kva prinsipp blir lagt til grunn for prising av varer og tenester, og kva omsyn blir tatt knytt til konkurranse med lokalt næringsliv?
- vi. I kva grad er det etablert tilstrekkelig system og rutinar som regulerer sal av undervisningstenester både frå skulen og frå lærarane som private aktørar?

Revisjonsrapport skal etter planen leverast innan 04.09.2017.

12.8. Forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar

Kontrollutvalet bestilte i september 2016 forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet vil vere å undersøkje om minoritetsspråklege elevar i vidaregåande skular i Hordaland får den oppfølginga og opplæringa dei har rett på. Vidare er det eit føremål å undersøkje om unge asylsøklarar sin rett til vidaregåande opplæring blir ivareteke på ein tilfredsstillande måte.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. **I kva grad har Hordaland fylkeskommune system og rutinar som sikrar at unge asylsøklarar sin rett til vidaregåande opplæring blir ivareteke?**
 - a. I kva grad får asylsøklarar med rett til vidaregåande opplæring eit tilbod om slik opplæring i Hordaland?
 - b. Er det etablert tilfredsstillande system for å halde oversikt over kor mange asylsøklarar i aldersgruppa 16-18 år som bur i ulike delar av Hordaland?
 - c. Er det etablert tilstrekkeleg med samarbeid mellom Hordaland fylkeskommune og kommunane i Hordaland for å avklare oppfølgingsansvar for asylsøklarungdom i aldersgruppa 16-18 år som ikkje sjølv søkjar vidaregåande opplæring?
2. **I kva grad får minoritetsspråklege elevar i vidaregåande skular i Hordaland tilbod om særskilt språkopplæring i samsvar med føresegn i regelverket?**
 - a. Er det etablert tilfredsstillande system for kartlegging av norskkunnskapane til minoritetsspråklege elevar?
 - b. I kva grad blir det gjort ei konkret vurdering av om elevar som har behov for særskilt norskopplæring også har behov for tospråkleg fagopplæring og/eller morsmålsopplæring?
 - c. Blir vedtak om særskilt språkopplæring utforma i samsvar med sentrale krav i opplæringslova og forvaltningslova?
 - d. I kva grad har skulane tilstrekkeleg kompetanse og ressursar til å gi eit tilbod om særskilt språkopplæring i samsvar med det som blir vurdert å vere eleven sitt behov?
3. **I kva grad blir innføringsklasse for minoritetsspråklege elevar nytta i samsvar med dei krav og avgrensingar som går fram av regelverket?**
 - a. I kva grad blir innføringsklasse nytta i opplæringstilbodet til minoritetsspråklege elevar?
 - b. I kva grad ligg ei heilskapleg vurdering av kva opplæringstilbod som vil vere til eleven sitt beste til grunn for bruk av innføringsklasse, og i kva grad blir det innhenta samtykke til bruk av innføringsklasse?
 - c. I kva grad sikrar fylkeskommunen at innføringsklasse berre blir nytta i den utstrekning regelverket opnar for?

4. I kva grad er det etablert system og rutinar for å sikre at minoritetsspråklege elevar får relevant informasjon om målform?

- a. I kva grad er det etablert rutinar for å informere minoritetsspråklege elevar om rett til å velje skriftleg hovudmålform?
- b. I kva grad er det etablert rutinar for å informere minoritetsspråklege elevar om moglegheit til fritak frå vurdering med karakter i skriftleg sidemål, samt kva følgjer eit slikt fritak eventuelt kan få for vidare utdanning og jobb?

Det er formulert slik avgrensing av dette prosjektet:

«Forvaltningsrevisjonen er avgrensa til å omhandle fylkeskommunale vidaregåande skular i Hordaland. Private vidaregåande skular er ikkje omfatta av undersøkinga.»

Revisjonsrapport skal etter planen leverast innan 24.04.2017.

12.9. Forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt

Kontrollutvalet bestilte i oktober 2016 forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si planlegging og styring av investeringsprosjekt med særleg fokus på rutinar for god kostnadsstyring.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

- 1) *I kva grad har Hordaland fylkeskommune føremålstenlege rutinar for prioritering og planlegging av investeringar?*
 - a. *Er det etablert føremålstenleg organisering og samhandling knytt til planlegging og gjennomføring av investeringar i fylkeskommunen (mellom avdelingar og mellom administrasjonen og politisk nivå)?*
 - b. *Er det etablert føremålstenleg investeringsplanar med tydelege prioriteringar?*
 - i. *I kva grad er det etablert føremålstenlege rutinar for utarbeiding og rullering av langtidsplan og for innlemming av planlagde investeringar i årsbudsjett?*
 - ii. *I kva grad er det etablert rutinar for å gjennomføre behovsvurderingar knytt til planlagde investeringar?*
 - iii. *I kva grad er det utarbeidd rutinar for utarbeiding av kalkylar for investeringane?*
 - iv. *I kva grad er det utarbeidd rutinar som sikrar at det blir tatt omsyn til dei økonomiske driftsmessige konsekvensane ved investeringane?*
 - v. *I kva grad er det utarbeidd rutinar for å gjennomføre risikovurdering av investeringsplan og av vedtekne investeringar? I kva grad omfattar slike risikovurderingar ei vurdering av om det er realistisk å gjennomføre prosjektet innanfor dei rammene som er sett med omsyn til gjennomføringsperiode og estimert kostnad.*
 - c. *I kva grad er det samsvar mellom kostnadsestimat i investeringsplan og faktiske kostnader i prosjektrekneskaper i dei avslutta investeringsprosjekta?*
- 2) *I kva grad har Hordaland fylkeskommune føremålstenlege rutinar for økonomisk rapportering av vedtekne investeringsprosjekt?*
 - a. *Er det etablert rutinar for tidsriktig rapportering om kostnadsutvikling i investeringsprosjekt både administrativt og til politisk nivå?*

- b. *I kva grad er det rutinar for å følgje opp rapportert kostnadsutvikling i pågåande prosjekt ved rullering av investeringsplan og planlegging av neste års budsjett?*
 - c. *I kva grad er det etablert rutinar for vurdering, og ev. implementering, av kostnadsreducerande tiltak ved kostnadsauke i investeringsprosjekt slik som til dømes justering eller terminering av prosjekta?*
 - d. *I kva grad er det etablert tilfredsstillande rutinar for å sikre momsrefusjon?*
- 3) *I kva grad har det vore tilfredsstillande kontroll med kostnadsutviklinga i utvalte prosjekt som er gjennomført i fylkeskommunen? (jf. problemstillingane over).*

Det er formulert slik avgrensing av dette prosjektet:

«Forvaltningsrevisjonen er avgrensa til å kartlegge og vurdere organisering, system og rutinar for investeringsarbeid, samt faktisk utføring av investering i to-tre investeringsprosjekt. Særleg eigedomsavdelinga og samferdsleavdelinga er relevante avdelingar å velje døme frå.

Hovudfokus i forvaltningsrevisjonen vil, i tråd med bestilling frå kontrollutvalet, vere på den overordna investeringsplanlegginga og samhandlinga knytt til denne. Når vi nyttar konkrete prosjekt som døme vil hovudfokus vere på økonomistyringa i prosjekta. Dette vil omfatte vurderingar både av realismen i avgjerdsgrunnlag/kalkyler, korleis endringar er handsama, samt korleis politisk nivå har vore informert.»

Revisjonsrapport skal etter planen leverast innan 30.06.2017.

13. Gjennomførte selskapskontrollar

Forskrift om kontrollutvalg i kommunar og fylkeskommunar § 13. Selskapskontroll lyd m.a. slik:

«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper m.m.»

13.1. Analyse og plan for selskapskontroll

Forskrift om kontrollutval i kommunar og fylkeskommunar § 13 Selskapskontroll lyd vidare slik:

«Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll. Planen skal baseres på en overordnet analyse av kommunens eller fylkeskommunens eierskap ut fra risiko- og vesentlighetsvurderinger, med sikte på å identifisere behovet for selskapskontroll på de ulike sektor og med de ulike selskapene. Planen skal vedtas av kommunestyret eller fylkestinget selv som kan delegerer til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. Kontrollutvalget avgjør selv hvem som på dets vegne skal gjennomføre selskapskontroll.»

Deloitte har i 2016, på bestilling frå kontrollutvalet, leia arbeidet med analyse og plan for selskapskontroll i Hordaland fylkeskommune. I analysearbeidet vart både administrativ og politisk leiing involvert. Vidare vart kontrollutvalet i sterk grad involvert, m.a. i 2 prosessmøte, som til slutt enda opp i at utvalet laga innstilling til fylkestinget på plan for selskapskontroll for 2016 – 2020. Planen vart vedteken i tråd med innstillinga i fylkestinget 04.10..2016.

13.2. Selskapskontroll av Hardanger AKS AS (Tidlegare Storeholmen)

Kontrollutvalet bestilte i februar 2015, etter invitasjon frå kontrollutvalet i Kvam herad, selskapskontroll av Hardanger AKS AS (tidlegare Storeholmen VTA AS). Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 14.6.2016 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt samrøystes vedtak:

«På bakgrunn av selskapskontroll av Hardanger AKS AS ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

- 1. Setje i verk tiltak i tråd med dei 5 tilrådingane frå Deloitte som går fram av punkt 9 i rapporten.*
- 2. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.10.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*

På bakgrunn av selskapskontroll av Hardanger AKS AS ber fylkestinget styret syta for å:

- 1. Setje i verk tiltak i tråd med dei 16 tilrådingane frå Deloitte som går fram av punkt 9 i rapporten.*
- 2. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.10.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»*

Det viste seg undervegs i arbeidet med denne selskapskontrollen at det vart store utfordringar med å få revisjonsrapporten ferdig innan den fristen som var sett. Dette skuldast i første rekke at Hardanger AKS AS ikkje leverte naudsynt informasjon til Deloitte før eit halvt år etter det var bede om. Informasjonen vert levert etter fleire purringar og etter at dagleg leiar hadde vore

innkalla til møte i kontrollutvalet og gjort greie for kvifor informasjonen ikkje vart levert. På bakgrunn av dette aksepterte kontrollutvalet ein monaleg auke i timetalet som revisor kunne nytte til denne selskapskontrollen.

Handlingsplan i høve punkt 2 i vedtaket i fylkestinget vart handsama i møte 20.10.16 der kontrollutvalet gjorde slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp, både av fylkesrådmannen og av styret/dagleg leiar, i samband med selskapskontroll av Hardanger AKS AS.*
2. *På bakgrunn av at det meste av forbetningsarbeidet skal vera ferdig innan utgangen av mars 2017, ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.3.2017. Denne tilbakemeldinga må innehalde dokumentasjon som viser kva som er gjort i praksis på kvart av forbetningspunkta.*

13.3. Selskapskontroll av arkivplikta til selskap fylkeskommunen har eigarskap i

Kontrollutvalet bestilte i september 2015 selskapskontroll av arkivplikta til selskap fylkeskommunen har eigarskap i. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med prosjektet vil vere å undersøkje i kva grad selskapa fylkeskommunen har eigarskap i har arkiv- og journalføringsplikt, og om denne blir etterlevd.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. *Kven av dei fylkeskommunale selskapa er omfatta av arkiveringsplikt?*
2. *I kva grad følgjer ev. selskap som har arkiveringsplikt sentrale reglar knytt til arkivering?*
 - a. *Har selskapet ein arkivplan som oppfyller krav i regelverket?*
 - b. *Er ev. elektronisk arkivering gjennomført med godkjende system, rutinar, dokumentlagringsformat og lagringsmedium?*
 - c. *Er det fastsett rutinar for arkivavgrensing, kassasjon og bevaring?*
3. *Kven av dei fylkeskommunale selskapa er omfatta av reglane i offentleglova?*
4. *I kva grad følgjer ev. selskap som har journalføringsplikt sentrale reglar knytt til offentlegheit?*
 - a. *Fører selskapet journal i samsvar med krav i regelverket?*
 - b. *Er ev. skjerming av dokument i journal gjort i samsvar med krav i regelverket?*

Revisjonsrapporten vart handsama i fylkestinget i møte 14.12.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt vedtak:

1. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune», ber fylkestinget **fylkesrådmannen** syta for å:*
 - a. *Utforme retningsliner for arkiv og offentlegheit i selskap dei har eigarskap i. Dette for å sikra at selskapa følgjer regelverket, for å sikre innsyn i selskapa og for å sikre at arkivverdige dokumentasjon ikkje går tapt.*
 - b. *Følgje opp at det i selskapa er gjort dokumenterte vurderingar av kva krav selskapa er underlagt, knytt til arkiv og journalføring.*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
2. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Askøy bompengeselskap AS** syta for å:*
 - a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*

- b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
3. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Beredt AS** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
4. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Bybanen AS** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
5. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Hardanger AKS AS** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
6. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Hardangerbrua AS** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
7. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Hordaland teater L/L** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
8. *På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Kveik AS** syta for å:*
- a. *Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten*
 - b. *Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket*
 - c. *Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*

9. På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Moster Amfi og kyrkjehistoriske senter AS** syta for å:
- Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten
 - Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket
 - Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
10. På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Odda Vegfinans AS** syta for å:
- Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten
 - Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket
 - Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
11. På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Sunnhordland Lufthavn AS** syta for å:
- Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten
 - Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket
 - Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
12. På bakgrunn av selskapskontroll av «Arkiv- og journalføringsplikt i selskap i Hordaland fylkeskommune» ber fylkestinget **Vestnorsk Filmsenter AS** syta for å:
- Følgje opp dei avvika som er nemnde i rapporten
 - Innføre naudsynte system og rutinar for å sikre at dei etterlever krav i regelverket
 - Laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.3.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

13.4. Selskapskontroll av Hordaland Teater LL

Kontrollutvalet bestilte i september 2016 selskapskontroll av Hordaland Teater. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Hordaland teater AS. Vidare vil føremålet med selskapskontrollen vere å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driver i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk, samt har etablert ei organisering som sikrar ei god og effektiv drift.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål er det formulert følgjande overordna problemstillingar:

«(A) Problemstillingar knytt til fylkeskommunen si eigarskapsforvaltning:

- I kva grad har Hordaland fylkeskommune etablert ei eigaroppfølging av selskapet i samsvar med etablerte normer for eigaroppfølging, egne vedtak og rutinar?
 - Korleis har Hordaland fylkeskommune følgt opp selskapet som eigar?
 - I kva grad er det etablert ein eigarstrategi med mål og krav til selskapet?
 - I kva grad blir eventuelle mål og krav til selskapet følgt opp av fylkeskommunen?

- d. *Kva krav har fylkeskommune sett ved tildeling av tilskot til selskapet og i kva grad følgje fylkeskommunen opp at tilskot blir forvalta i samsvar med krav og føringar?*

(B) Problemstillingar knytt til drifta

2. *I kva grad driv Hordaland teater si verksemd i samsvar med sitt vedtektsfesta føremål og andre sentrale mål som eigarane har sett for selskapet?*
3. *I kva grad er det etablert system og rutinar som sikrar at aksjelova sine krav til god selskapsleiing blir etterlevd?*
4. *I kva grad har selskapet etablert føremålstenleg organisering og god internkontroll som omfattar:*
 - a. *Kontrollmiljø (organisering, leiarmodell, ansvarsdeling, samhandling)*
 - b. *Risikovurderingar (mål, risikovurderingar og risikoreducerande tiltak)*
 - c. *Kontrollaktivitetar (system og rutinar for kritiske prosessar)*
 - d. *Kommunikasjon og informasjon i verksemda*
 - e. *Leiinga si oppfølging (oppfølging av drifta i selskapet)*
5. *I kva grad blir tilskot nytta i samsvar med Hordaland fylkeskommune sine føringar og krav til resultat?»*

Etter planen skal revisjonsrapporten leverast innan 18.04.2017.

13.5. Selskapskontroll av Bybanen AS

Kontrollutvalet bestilte i oktober 2016 selskapskontroll av Bybanen AS. Av den godkjende prosjektplanen går det fram at prosjektet har slikt føremål og slike problemstillingar:

«Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Bybanen AS. Vidare er føremålet med selskapskontrollen å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre god beredskap ved driftsproblem og for kommunikasjon med og informasjon til kundar og samarbeidspartar.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande overordna problemstillingar:

1. *I kva grad har Hordaland fylkeskommune etablert ei eigaroppfølging av selskapet i samsvar med etablerte normer for eigaroppfølging, egne vedtak og rutinar?*
 - a. *I kva grad er det etablert ein eigarstrategi med mål og krav til selskapet?*
 - b. *I kva grad har fylkeskommunen følgt opp selskapet i samsvar med egne rutinar for eigarstyring og føringar som er gitt til selskapet?*
2. *I kva grad har Bybanen AS etablert system og rutinar for å handtere driftsutfordringar?*
 - a. *I kva grad er det etablert ein beredskapsplan og tilhøyrande rutinar som skal sikre alternativ transport ved eventuelle driftsutfordringar?*
 - i. *I kva grad dekker beredskapsplanen dei driftsutfordringane som Bybanen har opplevd?*
 - ii. *I kva grad blir beredskapsplanen nytta ved eventuelle hendingar?*
 - b. *I kva grad er det gjennomført dokumenterte risikovurderingar som ligg til grunn for beredskapsplan og system og rutinar knytt til å sikre driftstryggleik?*
 - c. *I kva grad har Bybanen tilstrekkeleg med system og rutinar for å sikre at ein tar lærdom av hendingar som har fått konsekvensar for drifta?*

- d. *I kva grad er det etablert rutinar for leiinga sin gjennomgang av tryggleikssystemet, samt gjennomgang og evalueringar av hendingar og avvik?*
 - e. *I kva grad er det etablert system og rutinar som sikrar at det blir gitt naudsynt informasjon både internt, til samarbeidspartar og kundar ved eventuelle driftsutfordringar?*
3. *I kva grad er det etablert tydeleg ansvar og rolledeling mellom Bybanen AS og andre aktuelle aktørar slik som samferdsleavdelinga, Skyss, Bybanen utbygging og operatørselskap når det gjeld etablering av ei trygg og føreseieleg drift av Bybanen?»*

Revisjonsrapporten skal etter planen handsamast i kontrollutvalet i august 2017.

14. Andre saker

14.1. Uttale om prosjektrekneskapar

Kontrollutvalet har hatt 8 prosjektrekneskapar til handsaming i 2016. Prosjektrekneskapane har vorte levert i tråd med Hordaland fylkeskommune sine rutinar for handsaming av prosjektrekneskapar som vart vedteke av fylkestinget 15.10.13.

Likevel har kontrollutvalet også i 2016 merka seg at det for nokre prosjekt har teke lang tid frå siste løyving blei gitt, til endeleg rekneskap ligg føre.

14.2. Øvrige saker i kontrollutvalet i 2016

- Orientering om arbeid med etikk i Hordaland fylkeskommune
- Orientering om dimensjonering av Sotrabraua for bybane
- Forslag til kurs i regi av Deloitte
- Rutinar i Hordaland fylkeskommune for tilrettelegging av attestasjonar
- Informasjons- og mediestrategi for kontrollutvalet
- Kontrollutvalet sin møterett i generalforsamlingar
- Budsjettforslag for kontroll og tilsyn 2017

OPPFØLGING AV TIDLEGARE GJENNOMFØRTE FORVALTNINGSREVISJONAR OG SELSKAPSKONTROLLAR

Kontrollutvalet har i løpet av 2016 følgt opp status på kva tiltak som er sett i verk i høve fylkestinget sine vedtak på tidlegare gjennomførte forvaltningsrevisjonar og selskapskontrollar. Resultatet av dette arbeidet går fram av punkta under.

1. Forvaltningsrevisjon tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet

Revisjonsrapport av forvaltningsrevisjon av tilskotsforvaltninga i Hordaland fylkeskommune vart handsama i fylkestinget 11.06.14 og det vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Tilskotsforvaltning innanfor kulturområdet", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. *Utforme tydelegare føremål med tilskotsordningane som reflekterer korleis den enkelte ordninga skal bidra til å nå fylkeskommunale mål og strategiar på kulturområdet.*
2. *Sikre at tilskot som blir tildelt over budsjettposten "til rådvælde" blir tildelt i samsvar med krav i forvaltningslova og sentrale forvaltningsrettslege prinsipp.*
3. *Sikre at sakshandsaminga i samband med kulturtilskot er i samsvar med krav i forvaltningslova, herunder:*
 - *Sikrar at det blir sendt førebels svar jf. § 11 a, 3. ledd.*
 - *Sikrar at vedtak er tilstrekkeleg grunngjeve, og at grunngjeving for vedtak er dokumentert, jf. § 24, § 25 og § 27.*
 - *Sikrar at informasjon om klageåtgang er korrekt jf. § 27.*
 - *Sikrar at det blir tatt kontakt med søkjar dersom det blir vurdert som aktuelt å vurdere ein søknad innanfor ei anna tilskotsordning enn den det er søkt om, jf. § 11.*
4. *Sikre at dokument som er ledd i sakshandsaminga blir arkivert i samsvar med fylkeskommunen sine eigne retningslinjer og § 3-18 1. ledd i forskrift om offentleg arkiv, og at inn- og utgåande dokument som er gjenstand for sakshandsaming blir journalført, jf. § 2-6 i forskrift om offentleg arkiv.*
5. *Etablere rutinar for oppfølging av rapportering frå tilskotsmottakarar.*
6. *Etablere system og rutinar for samarbeidet mellom kultur- og idrettsavdelinga og regionalavdelinga når det gjeld tildeling av tilskot, samt etablere system som gjev oversikt over ulike tildelingar av tilskot og økonomisk støtte frå fylkeskommunen.*
7. *Etablere eit system for jamlege evalueringar av dei ulike tilskotsordningane for å sikre at dei blir nytta i samsvar med føremålet.*
8. *Lage ein handlingsplan innan 01.10.2014 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følge opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksetjinga.»*

Kontrollutvalet har følgt denne forvaltningsrevisjonen opp ved 4 høve igjennom 2014, 2015 og 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen pr. 30.6.16, i møte i kontrollutvalet 8.9.16, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon av tilskotsforvaltninga på kulturfeltet i Hordaland fylkeskommune og seier seg ferdig med saka.»

2. Forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skule

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2013 forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skule. Revisjonsrapport vart levert hausten 2014 og fylkestinget gjorde i oktoberinget på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport "Forholdet mellom skuleeigar og skular", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Utvikle kvalitetssystemet slik at ein får eit system som i større grad bidrar til å vurdere om alle krav i opplæringslova blir følgd, herunder:
 - etablere eit avviksmeldesystem som bidrar til å sikre at avvik frå opplæringslova blir meldt, handtert og dokumentert, utan at dette medfører store rapporteringskrav for den einskilde lærar.
 - vurdere å gjennomføre risikobaserte stikkprøvekontrollar innanfor ulike område for å bidra til å avdekke avvik frå krav i lov og forskrift.
2. Vidareutvikle plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane ved å
 - utarbeide meir skriftleg rettleiing eller dømme på korleis data frå PULS kan nyttast i plan- og rapporteringsarbeidet ved skulane, mellom anna for å sikre fokus på gjennomføring
 - gjennomføre planlagt opplæring i analyseverktøyet PULS for å sikre at skulane og fylkeskommunen får best mogleg utbytte av systemet
 - i større grad gi rom for og følgje opp dei skulevise utviklingstiltaka som ikkje direkte kan knytast opp til skuleeigar sine definerte tiltaksområde
3. Avklare kva oppfølging rektorane saknar med omsyn til mellom anna økonomispørsmål, og vurdere å vidareutvikle den oppfølginga som blir gitt.
4. Klargjere regionleiarane si rolle og fullmakter ved at det blir utarbeidd dokument som gjer greie for kva mynde dei er delegert.
5. Prioritere planlagt arbeid med å utarbeide omtaler av ansvar og prosedyrar innan personalområdet.
6. Utarbeide ein langsiktig strategi for å sikre nødvendig og tilstrekkeleg kompetanse i framtida mellom anna til yrkesfaga.
7. Sikre at skuleeigar i sine rapporter frå skulebesøka systematisk omtalar gjennomføring i tillegg til status på tiltaksområda for å holde fokus på dette overordna målet.
8. Sikre at oppfølgingsdialogen med skulane også har fokus på skulen si vurdering av sluttårsaker i tillegg til den informasjonen som går fram av statistikken for å sikre best mogleg tilpassing av tiltak.
9. Sikre at dei skulane som kunne ha nytte av å sjå kva andre skular lukkast med under liknande vilkår, når det gjeld gjennomføring, får informasjon og blir følgd opp systematisk i høve til dette.
10. Laga ein handlingsplan innan 2.1.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 2 høve igjennom 2016. I samband med handsaming av tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte i kontrollutvalet 20.10.16, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon av forholdet mellom skuleeigar og skular i Hordaland fylkeskommune og seier seg ferdig med saka.»

3. Forvaltningsrevisjon av internkontrollsystem og HMT

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2013 forvaltningsrevisjon av internkontroll og HMT. Revisjonsrapport vart levert i slutten av 2014 og den inneheld desse 15 tilrådingane:

1. Gjere tydeleg at fylkesrådmannen har eit overordna ansvar for arbeidet med kvalitet, HMT og informasjonstryggleik.
2. Vurdere å innføre årlege oppdragsbrev eller tilsvarande systematisering av måltal og krav til dei enkelte leiarar, og forsikre seg om at alle leiarar kjenner til kva fullmakter dei har.
3. Utvikle styrande dokument slik at det går fram meir konkrete krav til internkontrollen og korleis dei ulike prosessane/aktivitetane i internkontrollen er meint å fungere, under dette:
 - a) Setje tydelegare krav til korleis einingsleiarar og fylkesdirektørar skal følgje opp internkontrollen i eigne einingar.
 - b) Setje tydelegare krav til risikovurderingar og kva rolle desse skal spele i kvalitetsarbeidet i fylkeskommunen (ikkje berre innanfor HMT og informasjonstryggleik, men på alle område der det er fastsett mål, reglar og krav til rapportering).
4. Syte for at alle einingar og avdelingar tar i bruk risikovurderingar som eit verktøy i kvalitets- og internkontrollarbeidet for å kartlegge risiko for svakheiter knytt til måloppnåing, regeletterleving og rapportering.
5. Sikre at alle einingar og avdelingar set i verk risikoreduserande tiltak basert på gjennomførte risikovurderingar, og at dei utarbeider tilstrekkeleg med kontrollerande rutinar.
6. Vurdere korleis ein kan bruke innspel frå brukarar og tilsette på ein meir systematisk måte for å forbetre tenestene.
7. Få på plass system for dokumentstyring med rutinar for godkjenning og oppdatering av prosedyrar.
8. Sikre at alle leiarar og tilsette set seg inn i fylkeskommunen sine etiske retningslinjer, og gjere tiltak for å setje rette merksemd mot førebygging av korrupsjon og misleghald.
9. Gi tilstrekkeleg opplæring til leiarar og tilsette i kvalitetsarbeid og bruk av kvalitetssystemet, og som ein del av dette gi alle tilsette tilstrekkeleg informasjon om målet med avvikshandsaminga og korleis ein registrerer og følgjer opp avvik.
10. Vurdere å omtale varslingsrutinane i modulen for avviksregistrering i det elektroniske kvalitetssystemet, slik at det vert lettare for dei tilsette å forstå skilnaden mellom dei to typene meldingar.
11. Fastsetje tydelegare krav til korleis leiarar skal gjennomføre oppfølging av internkontrollen i si verksemd, og som ein del av dette korleis dei skal følgje opp resultatane frå eigenkontrollen.
12. Setje krav til at alle underliggjande einingar (til dømes Skyss) rapporterer om arbeidet med HMT og internkontroll.
13. Sikre at alle einingar har system og rutinar på plass i samsvar med krav til internkontroll i arbeidsmiljølova § 3-1 (2). Spesielt må fylkeskommunen sjå til:
 - a) at dei einingane som ikkje har fastsett eigne mål for HMT i eininga gjer det.
 - b) at alle einingar gjennomfører HMT-kartlegging – td. vernerundar, vernemøte mv. og utarbeider handlingsplanar med bakgrunn i funn frå desse kartleggingane.
 - c) at einingsleiarar systematisk følgjer opp internkontrollen i eiga eining.
14. Vurderer om verneområda på nokre av skulane er for store til at verneombodet har full oversikt og kan ivareta sine oppgåver på ein forsvarleg måte.
15. Syte for at det kjem på plass tilstrekkeleg internkontroll knytt til elektronisk behandling av personopplysningar (jf. krav i personopplysningsforskrifta). Under dette m.a.
 - a) At avdelingar og einingar får oversyn over behandlingar av personopplysningar i systema dei arbeider med, og at dette vert samla i ei oversikt for fylkeskommunen.
 - b) At det vert gjennomført risikovurderingar knytt til system som behandlar personopplysningar.»

Denne forvaltningsrevisjonen er følgt opp ved 3 høve i 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen pr. 31.12.16, i møte i kontrollutvalet 13.2.17, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg tilbakemelding på status for tiltakspunkta 17, 22, 23, 25 og 36 innan 18.04.2017 når det gjeld forvaltningsrevisjon innan HMT og internkontroll.»

4. Forvaltningsrevisjon av prosjektstyring

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2013 forvaltningsrevisjon av prosjektstyring i Hordaland fylkeskommune. Revisjonsrapport vart levert vinter 2015 og fylkestinget gjorde i marstinget på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "Prosjektstyring", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. bidra til at Eigedomsseksjonen får etablert eit heilskapleg og oppdatert prosjektstyringssystem, som er tilpassa behova i bygge- og rehabiliteringsprosjekt, og som mellom anna inneheld:
 - a) rutinar for å gjennomføre risikovurderingar og overvake risikoen i heile prosjektperioden, samt at dette blir registrert og kommunisert til rett instans.
 - b) rutinar og ansvar for kvalitetssikring av planlegging og gjennomføring av investeringsprosjekt, og vurdere å utarbeide sjekklister for kvalitetssikringa av prosjektgjennomføring.
 - c) retningslinjer for oppfølging i dei ulike fasane av prosjekta, og prosedyrar, rutinar og sjekklister for å sikre at aktivitetar blir gjennomført som føreset.
 - d) systematisk prosjektevaluering for å bidra til kontinuerleg forbetring av prosjektstyring og organisasjonslæring.
 - e) rutinar for oppfølging av kontraktar.
2. etablere internkontroll som sikrar at krava i prosjektstyringssystema blir følgd i praksis.
3. sikre at det ved oppstart i alle prosjekt blir etablert ei formalisert prosjektorganisering med klare ansvarsforhold og rapporteringslinjer, samt at prosjektorganiseringa blir vurdert og eventuelt endra ved behov undervegs i prosjektet
4. etablere ei styringsgruppe for større bygge- og rehabiliteringsprosjekt.
5. etablere ein strategi for å sikre naudsynt kapasitet og kompetanse til gjennomføring av bygge- og rehabiliteringsprosjekt.
6. Laga ein handlingsplan innan 1.6.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 5 høve igjennom 2015 og 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen pr. 31.12.16, i møte i kontrollutvalet 13.2.17, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon innan prosjektstyring i Hordaland fylkeskommune og seier seg ferdig med saka.»

5. Forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2014 forvaltningsrevisjon av «Rusførebyggande arbeid ved vidaregåande skular». Revisjonsrapport vart levert hausten 2015 og fylkestinget gjorde i desembertinget på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "Rusførebyggande arbeid i vidaregåande skular", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Utarbeide retningsliner eller rapporteringskrav for å sikre at skulane kartlegger risiko og utfordringar knytt til rus på sin skule, og følgjer kartlegginga opp som eit ledd i eit systematisk arbeid med arbeid med elevane sitt psykososiale skulemiljø, jf opplæringslova § 9a
2. Etablere krav om at skulane utarbeider rusførebyggjande planar, og krav til at desse planane blir følgd opp og revidert med jamne mellomrom, jf opplæringslova § 9a og retningsliner gitt i støttemateriell frå helsedirektoratet om rusførebyggande arbeid i skulen
3. Sikre at skulane systematiserer kva tiltak dei nyttar i det rusførebyggande arbeidet og i oppfølging av enkeltelevar
4. Sikre at skulane involverer helsesøster og dei kommunale helsetenestene i rusførebyggande

- arbeid i tilstrekkeleg grad både på skulane og på systemnivå jf. rettleiar til forskrift om kommunen sitt helsefremjande og førebyggjande arbeid i helsestasjon og skulehelseteneste
5. Å utarbeide retningslinjer for samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og relevante samarbeidspartnare i det rusførebyggjande arbeidet
 6. Sikre at elevar og føresette blir involvert i det rusførebyggjande arbeidet slik det går fram av Helsedirektoratet sitt støttemateriell for rusførebyggjande arbeid i skulen
 7. Laga ein handlingsplan innan 1.3.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.
 8. Saka vert sendt ungdommens fylkesting for uttale. Ungdommens fylkesting og elevorg. i Hordaland vert inkluderte i arbeidet med handlingsplan.»

Kontrollutvalet har følgd denne forvaltningsrevisjonen opp ved 3 høve igjennom 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen pr. 31.12.16, i møte i kontrollutvalet 13.2.17, vart det gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet registrerer at det er fylkesrådmannen si vurdering at arbeidet med forankring av nye retningslinjer ikkje har nådd måla for 2016. Arbeidet med forankring vil halde fram på samlingar for skuleleiingar våren 2017 og i skulebesøk med utvalde skular våren 2017.
2. På bakgrunn at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 9.10.2017 når det gjeld forvaltningsrevisjon innan rusførebyggjande arbeid.

6. Forvaltningsrevisjon av drift og vedlikehald av fylkesvegar

Kontrollutvalet bestilte i slutten av 2014 forvaltningsrevisjon av «Drift og vedlikehald av fylkesvegar». Revisjonsrapport vart levert hausten 2015 og fylkestinget gjorde i oktober 2015 på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "Drift og vedlikehald av fylkesvegar", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Etablere ei arbeidsgruppe for oppfølging av strategien for drift og vedlikehald av fylkesvegane i Hordaland
2. Utarbeide ein samla tiltaks- og handlingsplan for arbeidet med strategien for å redusera forfallet på vegnettet
3. Utarbeide rutinar for gjennomføring av risikovurderingar
4. Rapportere årleg om status på strategien til politisk nivå
5. Utarbeide ein kontraktsstrategi for drift og vedlikehald av fylkesvegnettet i Hordaland
6. Etablere rutinar for å følgja opp og rapportera effektar av dei samla tiltaka i strategien
7. Utarbeide eit system for prioritering, bruk og rapportering av løyvingane som synleggjer i kva grad ein når målet om å styrke vedlikehaldet av fylkesvegane.
8. Laga ein handlingsplan innan 1.12.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Denne forvaltningsrevisjonen har vore følgd opp ved 3 høve i 2015 og 2016. I samband med handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte i kontrollutvalet 20.12.16, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon av drift og vedlikehald av fylkesvegar i Hordaland fylkeskommune og seier seg ferdig med saka.»

7. Selskapskontroll av Fastlandssambandet Halsnøy AS

Kontrollutvalet bestilte våren 2014 selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS. Revisjonsrapport vart levert vinter 2015 og fylkestinget gjorde i mars 2015 på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av gjennomført selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS, ber fylkestinget om at:

Fylkesrådmannen syter få å:

1. Sikre at styrerepresentantar og folkevalde får tilbod om tilstrekkeleg opplæring, i samsvar med KS sine tilrådingar.
2. Stille krav til selskapsstyret om å etablere styreinstruks og instruks for dagleg leiing, rutinar for eigenevaluering, styreopplæring, styreseminar, årleg plan for styret sitt arbeid og samla utgreiing i årsrapport, i samsvar med KS sine tilrådingar.
3. Utarbeide retningslinjer for val av styrerepresentantar og utøving av styreverv i samsvar med vedtak i fylkestinget.
4. Lage ein handlingsplan innan 01.06.15, som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Fastlandssamband Halsnøy AS syter for å:

5. Innføre følgjande praksisar tilrådd av KS:
 - Utarbeide styreinstruks
 - Gjennomføre eigenevaluering for styret
 - Tilbod om opplæring for styrerepresentantar
 - Gjennomføre styreseminar med fokus på roller, ansvar og oppgåver
 - Utarbeide årleg plan for styret sitt arbeid
 - Slutte seg til KS sitt styrevervregister
6. Gjennomgå selskapet sine system og rutinar for innkjøp og sikre at innkjøp blir gjennomført i samsvar med regelverket om offentlege anskaffingar.
7. Legge arkivforskrifta til grunn for føring av selskapet sin postjournal.
8. Utarbeide skriftlege rutinar for budsjettering og oppfølging av budsjett, som inkluderer retningslinjer for rapportering om avvik frå budsjett.
9. Lage ein handlingsplan innan 01.06.15, som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har følgd selskapskontrollen opp ved 3 høve gjennom 2015 og 2016. I samband med kontrollutvalet si handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen og Fastlandssamband Halsnøy AS i møte 20.10.16, vart det gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med nytt skriftleg svar på dei tre punkta i vedtaket når det gjeld selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS seinast innan 1.11.16.
2. Kontrollutvalet ber om at Fastlandssamband Halsnøy AS kjem med ny skriftleg status på forbetringpunkta i denne selskapskontrollen med frist 30.11.16.

I samband med møte i kontrollutvalet 20.12.16 vart ny tilbakemelding frå fylkesrådmannen handsama og det vart gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå fylkesrådmannen til orientering.
2. Kontrollutvalet seier seg nøgd med dei tiltaka fylkesrådmannen har sett i verk i høve selskapskontroll av Hardangerbrua AS og Fastlandssamband Halsnøy AS og seier seg ferdig med saka.

Det er ikkje motteke tilbakemelding på selskapskontrollen frå Fastlandssambandet Halsnøy AS trass i fleire purringar. På bakgrunn av dette gjorde kontrollutvalet slikt vedtak i møte 13.2.17:

«Kontrollutvalet ser alvorleg på at det ikkje er motteke svar på oppfølging av selskapskontroll av Fastlandssamband Halsnøy AS sjølv om det er purra på svar. Utvalet ber om at ny status vert send seinast innan 6.3.17 slik at dette kan leggjast fram i neste møte i kontrollutvalet 27.3.17.»

8. Selskapskontroll av Hardangerbrua AS

Kontrollutvalet bestilte våren 2014 selskapskontroll av Hardangerbrua AS. Revisjonsrapport vart levert vinter 2015 og fylkestinget gjorde i mars 2015 på bakgrunn av denne slikt vedtak:

«På bakgrunn av gjennomført selskapskontroll av Hardangerbrua AS, ber fylkestinget om at:

Hardangerbrua AS syter for å:

1. Innføre følgjande praksisar tilrådd av KS:
 - Utarbeide styreinstruks
 - Gjennomføre eigenevaluering for styret
 - Tilbod om opplæring for styrerepresentantar
 - Gjennomføre styreseminar med fokus på roller, ansvar og oppgåver
 - Utarbeide årleg plan for styret sitt arbeid
 - Slutte seg til KS sitt styrevervregister
2. Gjennomgå selskapet sine system og rutinar for innkjøp og sikrar at innkjøp blir gjennomført i samsvar med regelverket om offentlege anskaffingar.
3. Gjennomgå sine rutinar for journalføring og vurderer korleis ein kan få selskapet sin postjournal i samsvar med krav til journalføring i arkivforskrifta.
4. Utarbeide skriftlege rutinar for budsjettering og oppfølging av budsjett, som inkluderer retningslinjer for rapportering om avvik frå budsjett.
5. Det vert laga ein handlingsplan innan 01.06.15., som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

Fylkesrådmannen syter få å:

6. Sikre at styrerepresentantar og folkevalde får tilbod om tilstrekkeleg opplæring, i samsvar med KS sine tilrådingar.
7. Stille krav til selskapsstyret om å etablera styreinstruks og instruks for dagleg leiing, rutinar for eigenevaluering, styreopplæring, styreseminar, årleg plan for styret sitt arbeid og samla utgreiing i årsrapport, i samsvar med KS sine tilrådingar.
8. Utarbeide retningslinjer for val av styrerepresentantar og utøving av styreverv i samsvar med vedtak i fylkestinget.
9. Det vert laga ein handlingsplan innan 01.06.15., som syner kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Kontrollutvalet har følgd forvaltningsrevisjonen opp ved 4 høve gjennom 2015 og 2016. I samband med møte i kontrollutvalet 20.12.16 vart ny tilbakemelding frå fylkesrådmannen handsama og det vart gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet tar informasjonen frå fylkesrådmannen til orientering.
2. Kontrollutvalet seier seg nøgd med dei tiltaka fylkesrådmannen har sett i verk i høve selskapskontroll av Hardangerbrua AS og Fastlandssamband Halsnøy AS og seier seg ferdig med saka.

9. Vedtaksoppfølging av kunstnarbustad i Spania

Kontrollutvalet bestilte i juni 2015 vedtaksoppfølging av kunstnarbustad i Spania. Revisjonsrapport vart handsama i fylkestinget 9.3.16 der det etter innstilling frå kontrollutvalet vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av vedtaksoppfølging kunstnarbustad i Spania ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

- 1. Følgje opp handlingsplanen som kultur- og idrettsavdelinga har lagt for å få avslutta fylkesutvals-sakene 222/07 og 200/11.*
- 2. Utarbeide skriftlege rutinar for administrativ oppfølging og rapportering av saker og vedtak under arbeid.*
- 3. Utarbeide rutinar som sikrar at eventuelle vilkår, som må vera innfridd før utbetaling av tilskot, er innfridd.*
- 4. Utarbeide skriftlege rutinar for rapportering til politisk nivå om status og avvik på saker/oppfølging av vedtak.*
- 5. Utarbeide retningslinjer for registrering av fristar og anna styringsinformasjon i sak/arkivsystemet som eit ledd i å effektivisere og styrke arbeidet med oppfølging av saker.*
- 6. Utarbeide krav til dokumentasjon av habilitetsvurderingar.*
- 7. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.5.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*

Handlingsplanen skal leggjast fram til realitetsbehandling i utval for kultur, idrett og regional utvikling.»

Kontrollutvalet har følgd forvaltningsrevisjonen opp ved 3 høve gjennom 2016. I samband med kontrollutvalet si handsaming av siste tilbakemelding frå fylkesrådmannen i møte 20.12.16, vart det gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon av vedtaksoppfølging kunstnarbustad i Spania og seier seg ferdig med saka.»

**Hordaland
Fylkeskommune**

Kontrollutvalet
c/o Sekretariat for kontrollutvalet
Hordaland fylkeskommune
Postboks 7900, 5020 Bergen

telefon: 55 23 94 53/55 23 94 47/55 23 94 06/55 23 94 18

e-post: hogne.haktorson@hfk.no
e-post: roald.breistein@hfk.no
e-post: kari.nygaard@hfk.no
e-post: kjartan.haugsnnes@hfk.no
e-post: kontrollutvalet@hfk.no